

vším právem nadávky, jimiž byla jeho úřední autorita jako vrchnostenské osoby zlehčena, a stačí, praví-li se v tom směru v rozsudkových důvodech, že toto zlehčování pokud se týče urážka plyne již z doslovu výroku samotného. Nemůže býti proto řeči o pouhém »nezdvořilém a nevlídném« odmítnutí S-ova zakročení. Právně mylným je též názor stížnosti, že pojmovým znakem skutkové podstaty každé soudně trestné urážky, způsobené nadáváním nebo hanobením jest veřejnost. Stížnost má patrně na zřeteli předpisy §§ 491 a 496 tr. zák., přehlíží však, že právě na rozdíl od těchto trestních ustanovení, vyžadujících již podle svého doslovu k trestnosti soukromých urážek, by čin byl spáchán veřejně nebo před více lidmi, je podle § 312 tr. zák. trestnou každá urážka některé z osob jmenovaných v § 68 za výkonu vrchnostenského příkazu, úřadu nebo služby bez rozdílu, zda k ní došlo v přítomnosti třetích osob či po případě jen tváří v tvář osobě vrchnostenské samotné. Tím méně se vyžaduje ke skutkové podstatě § 312 tr. zák., by čin byl spáchán veřejně. Rozsudek zjišťuje, že před tím, než S. strhl obžalované nůši a než se obžalovaná proto rozčílila a byla domnělým výrokem přestrašena, věděla, že jedná s osobou vrchnostenskou a že tuto okolnost pustila s mysli teprve, když ve strachu a v rozčilení nad tím, že jí S. strhl nůši, jala se oháněti srpem. S tímto rozsudkovým předpokladem povahy ryze skutkové ocitá se stížnost v rozporu podle § 288 čís. 3 tr. ř. nepřipustném, když, dovolávajíc se hmotněprávního důvodu zmatku čís. 9 b) § 281 tr. ř. namítá, že, vzal-li nalézací soud za prokázáno, že S. je člověkem prchlým a že to bylo známo také obžalované, bylo by na místě z toho dovozovati, že obžalovaná ihned, jakmile S-a spatřila, byla tak rozčílena, že nevěděla, co mluví. Na rozčilení obžalované v době činu vzal nalézací soud náležitý zřetel tím, že jí při výměře trestu přiznal jako okolnost polehčující také prudké hnutí mysli.

Obžalované, již byl povolen odklad výkonu trestu na dobu tří let, bylo rozsudkem podle § 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. zák. a n. zároveň uloženo, aby ve zkušební době nahradila soukromému účastníku Janu S-ovi útraty právního zastoupení 300 Kč. Stěžovatelka napadá tento výrok právem jako protizákonný, uplatňujíc věcně důvod zmatečnosti čís. 11 § 281 tr. ř. námitkou, že ke škodě, jejíž náhrada může býti uložena podle § 4. zákona o podm. ods., nepatří útraty právního zastoupení druhé strany. Dlužno jí přisvědčiti; neboť, nelze-li ke škodě ve smyslu uvedeného §, kterou jest rozuměti pouze újmu hmotnou, plynoucí přímo ze samého trestného činu, počítati útraty trestního řízení vůbec, nelze důsledně pojem »škody« rozšiřovati ani na útraty právního zastoupení některé ze stran, tedy v souzeném případě ani na útraty soukromého účastníka. Napadeným výrokem vykročil tedy nalézací soud, vyměřuje trest, ze své trestní pravomoci způsobem, zakládajícím zmatečnost ve smyslu § 281 čís. 11 tr. ř.

Čís. 3081.

Telegrafy (zákon ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n.).

K trestnosti zřízení telegrafu ve smyslu § 18 odst. první zákona se nevyžaduje, by radiotelefonní stanice byla již sestavena tak, že ji lze

provozovati; spadají sem i ojedinělé případy zřízení telegrafu bez předepsaného úředního povolení; omyl ohledně okolnosti, že povolení jest opatřiti předem, dříve než bylo přikročeno ke zřízení telegrafu, jest omylem právním.

(Rozh. ze dne 8. února 1928, Zm II 296/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. května 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 18 odst. první zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 9a) a 10 § 281 tr. ř., vlastními svými vývody však důvod tohoto zmatku vůbec neprovádí, domáhajíc se také svým konečným návrhem výslovně jen toho, by byl stěžovatel z obžaloby zcela sprostěn. Než ani důvod zmatečnosti čís. 9a) § 281 tr. ř. neuplatňuje zmateční stížnost způsobem vyhovujícím zákonu, pokud ve svých vývodech vychází z předpokladů povahy ryze skutkové, že prý stěžovatel jednak neučinil nic jiného než že natáhl anténu, nepřipojiv ji na přijímací stanici, jednak v domě nechal formuláře žádosti na poštovní úřad o koncesní listinu ku provozování přijímací stanice radiotelefonní. Ocítáť se oním svým tvrzením v nepřipustném podle § 288 čís. 3 tr. ř. rozporu se skutkovým zjištěním rozsudkovým, podle něhož stěžovatel zřídil na žádost své obžalované Marie B-é v domě dalšího obžalovaného Františka K-y přijímací radiovou stanici, sestávající z krystalového přijímače, antény, přepínače a jednoho páru sluchátek. Že stěžovatel zanechal v domě formuláře žádosti, rozsudek nezjišťuje patrně proto, že jde o skutečnost nerozhodnou, neboť objektivní skutková podstata přečinu, jímž byl stěžovatel vinným uznán, je založena tím, že někdo zřídí telegraf (podle § 2 zákona i bezdrátový - radiotelegraf, radiotelefon) bez povolení ministerstva pošt a telegrafů; toto povolení dlužno si však opatřiti předem, dříve než bylo přikročeno ke zřízení telegrafu (radiotelegrafu, radiotelefonu). Vzhledem k rozsudkovému zjištění, podle něhož stěžovatel zřídil v souzeném případě přijímací stanici radiovou, pozbývá arci všeho významu, ba stává se bezpředmětnou i další námitka zmateční stížnosti, podle níž anténa sama není ještě radiotelefonním zařízením, na něž by se vztahovala sankce zákona. Neprávem odpírá zmateční stížnost oné radiové stanici tuto povahu dále též proto, že prý aparát zřízený stěžovatelem, jednak nebyl úplně dohotoven, jednak vůbec nefungoval. Vždyť stejně jako k přechovávání radiotelefonního zařízení, v němž, pokud jde o obžalovanou B-ou, spatřuje rozsudek skutkovou podstatu přečinu podle § 24 odst. první zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. z r. 1924, nevyžaduje se ani k trestnosti zřízení telegrafu ve smyslu § 18 odst. první zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n., by radiotelefonní stanice byla již sestavena tak, že ji lze provozovati.

Dovolávajíc se dotyčné praxe brněnského ředitelství pošt a telegrafů, podle níž se prý zřízení radiotelefonní stanice oznamuje příslušnému poštovnímu úřadu teprve, když po jejím zařízení a po vyzkoušení, zda správně funguje, bylo požádáno o udělení koncese, zmateční stížnost namítá dále, že stěžovatel byl na omylu, pokud jde o dobu povinného hlášení, neboť prý byl toho názoru, že stačí učiniti ohlášení a požádati o koncessi teprve, až aparát bude postaven a vyzkoušen. Zmateční stížnost nepočíná si však především opět způsobem, odpovídajícím předpisu § 288 čís. 3 tr. ř., pokud ve svých vývodech opětně tvrdí, že obžalovaná B-á dala pokud se týče chtěla stanici odstraniti (odzemiti) a také o koncessi nezažádala proto, že aparát nefungoval. Rozsudek nejen nezjišťuje, že by tomu tak skutečně bylo, nýbrž dovozuje v rozhodovacích důvodech především, že všichni tři obžalovaní, mezi nimi i stěžovatel, dobře věděli, že ke zřízení přijímací radiové stanice je nutně zapotřebí úředního povolení, že však zejména stěžovatel, který měl již koncessi pro svou radiovou stanici, musil si také toho býti vědom, že, jak plyne ze samé povahy věci, o ono úřední povolení nutno žádati již předem. Za řízení nevyšlo na jevo nic, co by poukazovalo na opačnou praxi ředitelství pošt a telegrafů, nedovolával se jí zejména při žádném ze svých opětovných výsledků ani sám stěžovatel, ač bylo výhradně jeho věcí, by nejen tak byl učinil, nýbrž zároveň navrhl provedení dotyčných důkazů a takto si zajistil možnost uplatňovati důvod zmatku čís. 4 § 281 tr. ř. pro případ, nebylo-li by návrhu nalézacím soudem vyhověno. Za daného stavu věcí dlužno přisvědčiti rozsudku, pokud v rozhodovacích důvodech vyslovuje právní názor, že jde nikoliv o omyl skutkový, nýbrž o omyl právní, nevěděl-li pachatel, že podle zákona dlužno si úřední povolení (koncessi) vyžádati již předem, před zřízením radiové stanice (telegrafů), nikoli až teprve po jejím zřízení. Stačít k objektivní skutkové podstatě přečinu, jímž byl stěžovatel uznán vinným, jakékoli zavinění proti zákazu zákona (§ 238 tr. zák.). Takovéto zavinění rozsudek, pokud jde o obžalovaného, zjišťuje, v onom jeho omylu spatřuje však právem pouhý omyl právní, který jakožto neznalost zákonného předpisu podle § 233 tr. zák. neomlouvá. V nepravu je zmateční stížnost zejména též, pokud, namítajíc, že účelem zákona o telegrafech je brániti špionáži pomocí radia, zdůrazňuje, že anténa radiové stanice, zřízené stěžovatelem, byla zcela viditelná, neboť předpisy zákona nenasvědčují nikterak správnosti názorů, jemuž zmateční stížnost propůjčila svojí námitkou výraz, tak, že odpověď na otázku, zda úmyslem obžalovaných bylo stanici zatajovati, je právně nerozhodnou nejen pro řešení otázky, zda šlo u obžalované B-é o trestné přechovávání radiotelefonního zařízení, nýbrž i pro rozhodnutí otázky viny u ostatních dvou obžalovaných ve směru přečinu podle § 18 odst. první zákona o telegrafech. Na omylu ie posléze zmateční stížnost též, pokud vyslovuje právní názor, že tento předpis slušelo vykládati v ten rozum, že trestným je podle něho jen provozování telegrafů po živnostensku. Nehledíc k tomu, že skutkovou podstatu řečeného přečinu nespátřuje rozsudek v tom, že stěžovatel telegraf bez povolení provozoval, nýbrž že telegraf (radiotelefon) bez povolení zřídil, má zmateční stížnost neprávem za to, že s hlediska právního názoru, podle něhož ojedinelé pří-

pady výroby, prodeje nebo dovozu radiotelefonního nebo radiotelegrafního zařízení zvláště se strany radioamaterů nespádají pod trestní ustanovení § 24 odst. první zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924, jevíly se beztrestnými také ojedinělé případy zřízení telegrafů. Že i nalézací soud měl onen právní názor na zřeteli, ač ovšem správně jen v onom shora nastíněném užším rozsahu, je patrné z toho, že rozsudek jako již obžalovací spis neshledává skutkovou podstatu přečinu podle § 24 odst. první uvedeného zákona v tom, že stěžovatel přijímací aparát, obžalovanou B-ou od něho podle rozsudkového zjištění koupený, jí prodal. Zřízení telegrafu prohlašuje však zákon čís. 60/23 sb. za trestné podle § 18, odst. první bez rozdílu, zda k němu došlo pouze ojediněle, či v několika případech. Výraz »zřídí«, nikoli snad »zřizuje«, jehož používá zákon v § 18 odst. první, dovoluje bezpečně souditi, že trestem postiženy měly býti i ojedinělé případy zřízení telegrafu bez předepsaného úředního povolení. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou, v jednotlivostech i jako ne po zákonu, tedy vůbec neprovedenou.

Čís. 3082.

»Odvážnými obchody« (§ 486 čís. 1 tr. zák.) jsou takové, jichž výsledek závisí na nevypočitatelné náhodě, pokud nenáleží k řádnému vedení obchodu úpadce, nebo jsou v nápadném nepoměru k jeho majetkovým poměrům. Otázka vědomí platební neschopnosti nepadá při skutkové podstatě přečinu podle čís. 1 § 486 tr. zák. vůbec na váhu.

Různé způsoby dání cenných papírů bankéři do úschovy; kdy tu jde o svěření ve smyslu § 183 tr. zák.? Kdy nabývá při bankovní komisi efektové příkazatel přímo vlastnictví prostřednictvím obstaratele?

(Rozh. ze dne 9. února 1928, Zm I 717/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. ledna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 a 184 tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 1 tr. zák., zrušil napadený rozsudek — vyjmouc sprostňující část — v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř. nelze upříti úspěchu. Stěžovatel byl uznán vinným přečinem podle § 486 čís. 1 tr. zák., poněvadž si přivodil z nedbalosti nezpůsobilost k placení tím, že činil přílišný náklad, a že uzavřel odvážné obchody, které nenáležely k řádnému provozování jeho obchodu. Odvážný obchod spatřuje soud v tom, že se obžalovaný pustil se svým švakrem a ještě s jinými komitenty do terminového obchodu s bavlnou s firmou W. a Co. v Liverpoolu, kde za družstvo, v jehož čele